

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Lietuvos draudimo rinkos apžvalga

2023 m.

Lietuvos draudimo rinkos apžvalga
Serija „Finansų rinkos dalyvių veikla“
2023 m.

ISSN 2335-8335 (online)

Apžvalgą parengė
Bankų ir draudimo priežiūros departamento
Draudimo įmonių priežiūros skyrius

Pasiteirauti:

info@lb.lt

Nemokama informacijos linija

+370 800 50 500

© Lietuvos bankas, 2024
Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius

www.lb.lt

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

TURINYS

1. BENDRA LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA	5
2. LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS RAIDA	6
3. PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO VEIKLOS APŽVALGA	10
4. LIETUVOS RESPUBLIKOJE LICENCIJUOTŲ DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINĖ BŪKLĖ IR VEIKLOS REZULTATAI	10
5. ĮMONIŲ MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMŲ VYKDYMAS.....	13
6. DRAUDIMO BROKERIŲ ĮMONĖS	13

Ši apžvalga, vertinant draudimo rinkos raidos pokyčius, apima bendrą visų Lietuvoje veikiančių draudimo rinkos dalyvių veiklą, vykdomą Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Vertinant finansinių ir kapitalo normatyvų vykdymą bei šių rodiklių pokyčius, nagrinėjama tik šalyje registruotų 8 draudimo įmonių (visoje jų veiklos teritorijoje) ir 105 draudimo brokerių įmonių veikla (visoje jų veiklos teritorijoje). Lietuvos teritorijoje veikiančių ES ar EEE draudimo įmonių filialų veiklos finansiniai rezultatai ir kapitalo rodikliai nevertinami, nes šių subjektų finansinę ir mokumo kapitalo reikalavimų vykdymo priežiūrą vykdo juos įsteigusią įmonių buveinių šalių priežiūros institucijos.

Rengiant šią apžvalgą naudoti Lietuvos banko duomenys ir skaičiavimai.

Santrumpos

EEE	Europos ekonominė erdvė
ES	Europos Sąjunga
TFAS	Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai
IGD	investicinis gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui
TPVCAPD	transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas
VP	vertybiniai popieriai
VVP	vyriausybės vertybiniai popieriai
kasko	sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelio transporto priemones, draudimas

1. BENDRA LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA

Lietuvos draudimo rinkoje per 2023 m. pasirašyta 1,451 mlrd. Eur draudimo įmokų, iš jų 1,1 mlrd. Eur (75,6 % visų įmokų) – pagal ne gyvybės draudimo, 354,5 mln. Eur – pagal gyvybės draudimo sutartis. Rinkos augimo tempas buvo dvizenklis ir sudarė 17,5 proc. Šį augimą iš esmės lėmė ne gyvybės draudimo rinka, kuri augo 22,5, o gyvybės draudimo rinka – tik 4,3 proc. Per metus draudėjams ir nukentėjusiems asmenims išmokėta 807,6 mln. Eur. Pagal ne gyvybės draudžiamuosius įvykius draudėjams išmokėta suma sudaro 608,2 mln. Eur, beveik 74 proc. visų išmokų, pagal gyvybės draudimo sutartis – 199,4 mln. Eur.

2023 m. draudimo paslaugas teikiantiems rinkos dalyviams buvo pilni iššūkių ir naujovių. Nors ir gerokai mažesnė nei 2022 m., tačiau vis dar aukšta infliacija, beveik visus metus didėjusios palūkanų normos ir nesibaigiantis rusijos karas prieš Ukrainą draudimo bendrovėms, kaip ir kitiems finansų rinkos dalyviams, kėlė papildomų iššūkių, o apžvelgiamu laikotarpiu įvykę „revoliuciniai“ pakeitimai, vertinant ir pripažįstant draudimo sutartis finansinėje apskaitoje, iš draudikų pareikalavo papildomo susitelkimo ir pastangų įsisavinant naujoves.

Ne gyvybės draudimo rinkoje įmokos visus 2023 m. toliau didėjo. Daugiausia augo TPVCAPD, turto, kasko, medicininių išlaidų draudimo įmokų apimtis. Didžiausią ne gyvybės draudimo rinkos dalį sudarančio TPVCAPD pasirašytų įmokų apimtis, palyginti su 2022 m., padidėjo 18 proc. 2023 m. ne gyvybės draudimo išmokų augimui (20,9% – iki 608 mln. Eur) didžiausią poveikį darė dėl infliacijos išaugusios draudimo žalų (prarasto ar sugadinto turto, paslaugų vertės kompensavimo ar atkūrimo) bei įmonių veiklos sąnaudų ir padidėjęs vidutinis žala dažnis.

Gyvybės draudimo rinkoje įmokų apimtis 2023 m. padidėjo 4,3 proc. (2022 m. – 6,4 %) – iki beveik 355 mln. Eur, t. y. augo gerokai nuosaikiau, nei didėjo įmokos ne gyvybės draudimo rinkoje. Įmokų augimo tempas buvo mažesnis dėl 11,3 proc. sumažėjusio naujų sutarčių skaičiaus. Gyvybės draudimo išmokos apžvelgiamu laikotarpiu išaugo beveik 11,2 proc. (iki 199,4 mln. Eur), daugiausia dėl padidėjusių išmokų pagal IGD sutartis ir nutrauktas draudimo su teise dalytis pelną sutartis, įskaitant dalinį sukauptos sumos atsiėmimą. Sutarčių nutraukimą ir dalinius sukauptų sumų išmokėjimus paveikė išaugęs gyventojų poreikis sukauptomis laisvomis lėšomis finansuoti dėl infliacijos poveikio padidėjusias išlaidas.

Apibendrinant galima teigti, kad draudimo rinkos dalyviai reagavo į neįprastą situaciją, kilusios naujos rizikos buvo įvertintos ir suvaldytos.

Nuo 2023 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujas, ilgai rengtas draudimo sutarčių atskaitomybės standartas 17-asis TFAS „Draudimo sutartys“. Kartu su šiuo standartu draudimo įmonėms buvo leista iki 2023 m. netaikyti 9-ojo TFAS „Finansinės priemonės“, nustatančio su finansiniu turtu ir finansiniais įsipareigojimais susijusius atskaitomybės principus. Didžioji dauguma mūsų šalyje registruotų draudimo įmonių pasirinko abu naujus TFAS taikyti vienu metu, t. y. nuo 2023 m. sausio 1 d., todėl apžvelgiamus 2023 metus draudimo sutarčių vertinimo kontekste būtų galima įvardyti esminių ilgalaikių pokyčių pradžia.

17-asis TFAS pakeitė anksčiau galiojusį 4-ąjį TFAS. Šiuo pakeitimu siekta maksimalaus suderinimo lyginant draudikų finansinius rezultatus, o jame nustatytais ypač išsamiais atskleidimo reikalavimais siekta padidinti draudikų veiklos skaidrumą. 17-ojo TFAS nustatyti keli draudimo sutarčių vertinimo metodai, kuriuos įmonės gali (turi) pasirinkti atsižvelgusios į sutarties požymius. Remiantis naujuoju standartu, draudimo sutartys vertinamos pinigų srautų principu pagal dabartinę jų vertę, o pelnas iš sutarčių pripažįstamas per laikotarpį, per kurį teikiamos paslaugos pagal draudimo sutartį. Atskirai apskaitoje parodomas draudimo paslaugų rezultatas ir draudimo finansinės veiklos pajamos bei išlaidos.

Prieš pradėdamos taikyti naująjį standartą, įmonės taip pat turėjo perskaičiuoti ir palyginamojo laikotarpio duomenis. Dėl to turime ir 2022 m. palyginamus duomenis. Šioje apžvalgoje lyginant ar vertinant pokyčius yra lyginami duomenys, pateikti pagal 17-ojo TFAS reikalavimus tiek už 2023 m., tiek už 2022 m. Apibendrinus draudimo įmonių 2022 m. duomenis, kurie buvo vertinti pagal 4-ojo ir 17-ojo TFAS reikalavimus,

pastebima reikšmingų daugelio finansinių ataskaitų pozicijų skirtumų, todėl manytina, kad netikslinga lyginti ankstesnių nei 2022 m. (pagal 17-ąjį TFAS) finansinių ataskaitų rezultatų, išskyrus galutinį metų veiklos rezultatą. Taip pat pažymėtina, kad ši apžvalga parengta remiantis išankstiniais neaudituotais duomenimis, labai tikėtina, kad, atlikus duomenų auditą, gali būti reikšmingų nukrypimų nuo išankstinių duomenų, kadangi įsisavinti 17-ojo TFAS reikalavimus draudikams buvo nemenkas iššūkis.

2023 m. gruodžio 1 d. „INVL Life“, UAB, įsteigta 2022 m., baigė veiklą, o savo draudimo sutarčių portfelį pardavė rinkoje veikiančiai gyvybės draudimo UAB „SB draudimas“. Įmonių sujungimas padarė reikšmingą įtaką didžiajai daugumai lyginamųjų rodiklių.

Neaudituotais duomenimis, bendras draudimo įmonių finansinis veiklos rezultatas – 73,8 mln. Eur pelnas (neatskaičius mokesčių) – buvo daugiau kaip dvigubai didesnis nei 2022 m. (neįtraukiant nuo 2022 m. vidurio veikusios „INVL Life“, UAB, rezultatų). Visų, išskyrus vienos, draudimo bendrovių veikla buvo pelninga. Draudimo įmonės yra pakankamai kapitalizuotos – visos vykdė privalomuosius mokumo kapitalo reikalavimus, turėjo reikšmingą kapitalą viršijančią būtinąją atsargą. 2023 m. draudimo įmonės išmokėjo 26,0 mln. Eur dividendų (2022 m. – 34,9 mln. Eur). Apžvelgiamu laikotarpiu vis dar didelių, tačiau stabilių palūkanų normų ir mažesnės nei prieš metus infliacijos aplinka turėjo įtakos Lietuvoje registruotų draudimo įmonių investicinių veiklos rezultatams – investicijų vertė padidėjo daugiau kaip 13 proc., o iš investicinės veiklos įmonės uždirbo šiek tiek daugiau nei 18 mln. Eur.

Draudimo brokerių įmonės taip pat dirbo pelningai: neaudituotais duomenimis, 2023 m. jos uždirbo 23,5 mln. Eur pelno neatskaičius mokesčių (50,1 proc. išaugo, palyginus su 2022 m.).

Nuo 2020 m. liepos 1 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – *Sodra*), vykdanči pensijų anuitetų mokėtojo veiklos funkciją ir valdanti Pensijų anuitetų fondą, pradėjo teikti II pakopos pensijų fonduose sukauptų sumų pensijų anuitetų mokėjimo paslaugą. 2023 m. pensijų anuitetų mokėtojo veikla tebebuvo stabili, per metus išmokėta 1,6 mln. Eur anuitetinių išmokų.

2. LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS RAIDA

Šalies rinkoje draudimo paslaugas teikė 19 Lietuvoje registruotų draudikų – 8 įmonės ir 11 kitose ES šalyse registruotų įmonių filialų: 7 draudikai vykdė gyvybės draudimo ir 11 – ne gyvybės draudimo veiklą. 2023 m. pabaigoje veikė 105 draudimo brokerių įmonės.

2023 m. gruodžio mėn. „INVL Life“, UAB, pardavė savo draudimo sutarčių portfelį gyvybės draudimo UAB „SB draudimas“.

Nuo 2023 m. sausio 1 d. draudimo įmonės pradėjo taikyti 17-ąjį TFAS ir 9-ąjį TFAS.

17-asis TFAS (pakeitęs galiojusį 4-ąjį TFAS „Draudimo sutartys“) nuo 2023 m. sausio 1 d. pradėtas taikyti draudimo, perdraudimo, taip pat investicinių sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais apskaitai, jame nustatyti sutarčių pripažinimo, vertinimo, pateikimo ir atskleidimo principai.

Naujasis standartas pakeitė finansinės atskaitomybės atskleidimo skaidrumą ir palyginamumą. Investuotojams ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams suteikė daugiau ir naudingesnės informacijos apie draudikų finansinius rezultatus ir rizikos poziciją.

2.1. DRAUDIMO ĮMOKOS

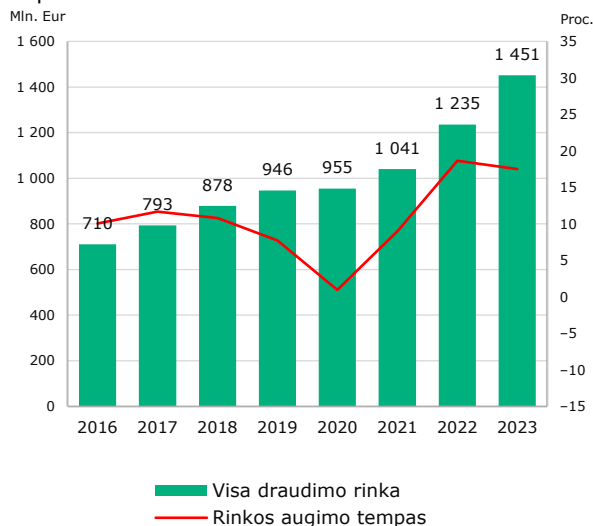
Per 2023 m. Lietuvoje registruotų draudimo įmonių ir kitų ES valstybių narių draudimo įmonių Lietuvoje įsteigtų filialų pasirašyta draudimo įmokų suma sudarė 1 451 mln. Eur ir rinka, palyginti su 2022 m., išaugo net 17,5 proc. Gyvybės draudimo įmokos padidėjo 4,3 proc. – iki 354 mln. Eur, o ne gyvybės draudimo įmokos net 22,5 proc. ir sudarė 1 096,6 mln. Eur.

1 lentelė. Draudimo įmokos

Draudimo šakos	Suma, mln. Eur			Augimo tempas, proc.	
	2021	2022	2023	2022	2023
Gyvybės draudimas	319,3	339,8	354,5	6,4	4,3
Ne gyvybės draudimas	721,4	894,9	1 096,6	24,0	22,5
Iš viso	1 040,7	1 234,7	1 451,0	18,6	17,5

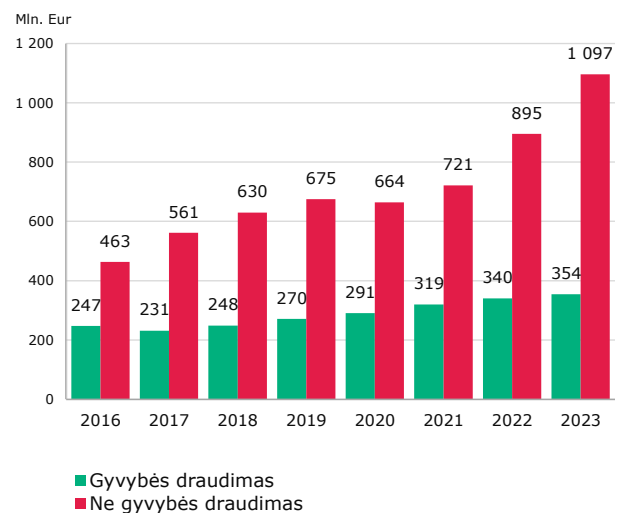
Šaltinis: Lietuvos bankas.

1 pav. Visos rinkos draudimo įmokų kaita ir augimo tempas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

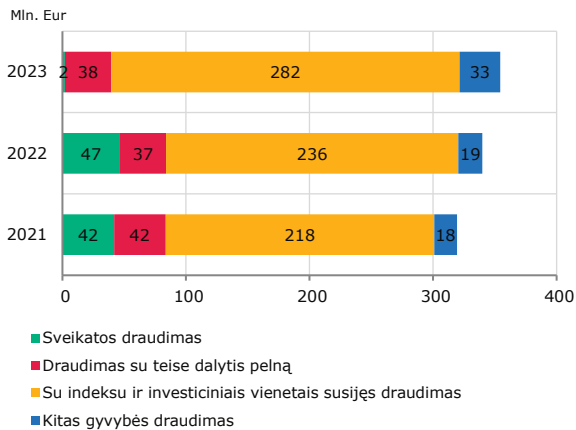
2 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo įmokų kaita

Šaltinis: Lietuvos bankas.

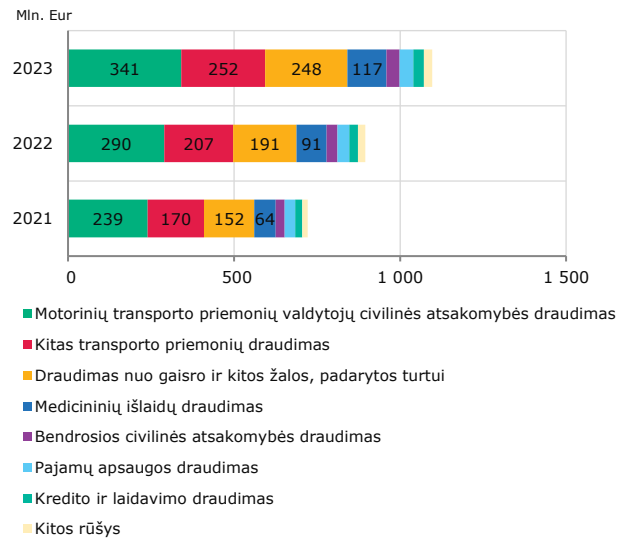
2023 m. gyvybės draudimo rinkoje ir toliau dominavo investicinis gyvybės draudimas (IGD). IGD įmokos sudarė 79,5 proc. viso gyvybės draudimo įmokų portfelio. IGD dalies augimą lėmė tai, kad nuo 2023 m. papildomos rizikos neišskiriamos į atskirą sutartį, bet apskaitoje parodomos kartu su pagrindine rizika. Dėl šios priežasties būtų ne visai teisinga skaičiuoti IGD įmokų augimo tempą. IGD įmokos (įskaitant įmokas už papildomas draudimo rizikas) sudarė 281,8 mln. Eur. Palyginti 2022 ir 2023 m. sudarytų IGD sutarčių skaičių, jų reikšmingai sumažėjo – 18,3 proc. Tikėtina, kad IGD sudarytų sutarčių skaičiaus sumažėjimą lėmė neapibrėžta geopolitinė situacija dėl rusijos karo prieš Ukrainą. Draudimo su teise dalytis pelną įmokos tebebuvo beveik tokios pačios kaip ir 2022 m. (0,4 %), draudimo sutarčių sudaryta net 51,6 proc. mažiau. Nors 2022 m. palūkanų normos pradėjo kilti, draudikai neskuba grįžti prie šio produkto platinimo, mažos garantuotos palūkanos neskatina draudėjų rinktis šio produkto. Sudaromų draudimo mirties atveju sutarčių skaičius sumažėjo 12,3 proc., o draudimo įmokos padidėjo 70,6 proc. Tikėtina, kad įmokų augimą nulėmė papildomų rizikų priskyrimas prie pagrindinės sutarties. Sveikatos draudimo, kuris yra atskiras draudimas, įmokos sudarė 2,1 mln. Eur.

3 pav. Gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal rūšis

Šaltinis: Lietuvos bankas.

4 pav. Ne gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal rūšis

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Ne gyvybės draudimo rinkos augimą lėmė padidėjusi ne tik transporto, bet ir turto bei medicininių išlaidų draudimo apimtis. Didžiausią (30,6 %) ne gyvybės draudimo rinkos portfelio dalį sudarančio TPVCPD įmokų suma augo gana sparčiai ir sudarė 336 mln. Eur, t. y. buvo 18 proc. didesnė nei 2022 m. Šiam įmokų augimui ir vidutinės įmokos padidėjimui didžiausią įtaką turėjo rekordinė infliacija 2022 m. Draudimo rinka į infliaciją reaguoja su vėlavimu, todėl, nors apskritai infliacija mažėjo, draudimo rinkoje jos poveikis vis dar buvo didelis, tiek vertinant įmokas, tiek išmokas. Panašios ir sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelio transporto priemones, draudimo (kasko) tendencijos. Kasko įmokos didėjo sparčiai ir sudarė 251,4 mln. Eur, t. y. 21,9 proc. daugiau nei 2022 m., sudaryta 6,2 proc. daugiau draudimo sutarčių. Vidutinė kasko draudimo įmoka 2023 m. toliau augo ir buvo 14,8 proc. didesnė nei 2022 m. Fizinė asmenų kasko draudimo sutarčių skaičius (8,2 %) didėjo sparčiau nei juridinių asmenų (3,4 %).

Sparčiai augo ir turto draudimo įmokos – jos padidėjo net 29,7 proc. ir sudarė 248,1 mln. Eur. Ypač sparčiai didėjo juridinių asmenų turto draudimo įmokos – net 53,2 proc., jos sudarė 104,7 mln. Eur. Tačiau ir toliau didžiausią turto draudimo dalį sudaro gyventojų turto draudimas – 120,5 mln. Eur, jis padidėjo 18 proc. Įmokų suma augo sparčiau nei sudarytų sutarčių skaičius, todėl galima teigti, kad padidėjo vidutinė įmoka.

Papildomojo savanoriškojo sveikatos draudimo sutarčių skaičius išaugo 47,3, o įmokos – 32,3 proc. Šis draudimas naudojamas kaip darbuotojų motyvacijos skatinimo priemonė. Sudarytų kito medicininių išlaidų draudimo sutarčių skaičius padidėjo 21,9, o įmokos – 15 proc. Taip pat sparčiai didėjo medicininių išlaidų draudimo įmokų suma ir sudarė 117,3 mln. Eur.

2.2. DRAUDIMO IŠMOKOS

2023 m. draudikų išmokėtų draudimo išmokų suma didėjo gana sparčiai. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo veiklą vykdančios draudikų Lietuvoje išmokėjo 807,6 mln. Eur draudimo išmokų, arba 18,4 proc. daugiau nei 2022 m. Išaugo tiek gyvybės, tiek ne gyvybės draudimo išmokų suma. Gyvybės draudimo išmokų suma padidėjo 11,2 proc. ir sudarė 199,4 mln. Eur, o ne gyvybės draudimo – atitinkamai 20,9 proc. ir 608,2 mln. Eur.

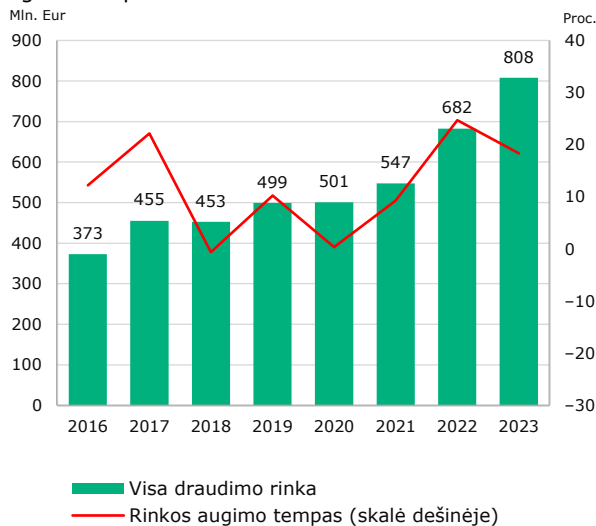
2 lentelė. Išmokos

Draudimo šakos	Suma, mln. Eur			Augimo tempas, proc.	
	2021	2022	2023	2022	2023
Gyvybės draudimas	139,3	179,3	199,4	28,7	11,2
Ne gyvybės draudimas	407,8	503,0	608,2	23,3	20,9
Iš viso	547,1	682,4	807,6	24,7	18,4

Šaltinis: Lietuvos bankas.

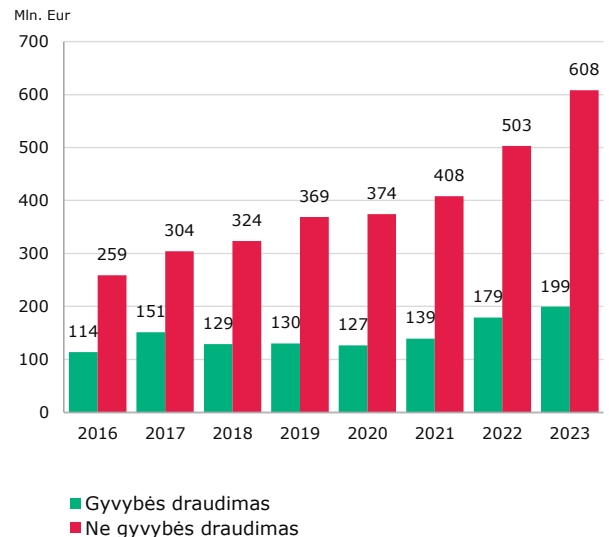
Išmokų suma nutraukus sutartis sudarė 77 mln. Eur, o dalinių išmokėjimų suma – 43 mln. Eur. Bendra šių išmokėjimų suma sudarė 120 mln. Eur ir buvo 20,3 proc. didesnė nei 2022 m. Draudimo su teise dalytis pelną išmokų suma buvo tokia pati – išmokėta daugiau kaip 41 mln. Eur. Draudikai beveik nesudaro naujų draudimo su teise dalytis pelną sutarčių, taigi pasibaigia arba nutraukiamos ilgą laiką galiojusios sutartys ir išmokama suma būna gana reikšminga. Šios rūšies draudimo išmokos nedidėja, išmokų suma stabilizavosi.

5 pav. Visos rinkos draudimo išmokų sumų kaita ir augimo tempas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

6 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo išmokų sumų kaita

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Draudimo išmokos, išmokėtos pagal TPVCAPD sutartis, 2023 m. sudarė 185,2 mln. Eur ir buvo 15 proc. didesnės nei prieš metus. Lietuvoje registruoti draudikai TPVCAPD išmokų skaičius išmokėjo 5,4 proc. daugiau nei prieš metus. Tokios išmokėtų sumų (absoliuti suma ir skaičius) pokyčių tendencijos rodo didėjančią vidutinę išmoką. Kasko išmokų suma sudarė 162,6 mln. Eur, t. y. 19 proc. daugiau nei 2022 m. Išmokų skaičius didėjo lėčiau ir sudarė 7,7 proc. Taigi, kaip ir TPVCAPD, vidutinė kasko draudimo išmoka padidėjo. Tokį didėjimą galima sieti su draudimo rinkos reakcija į 2022 m. infliaciją – pabrango tiek remonto paslaugos,

тік automobilių dalys. Pagal turto draudimo sutartis išmokėta 135,1 mln. Eur, arba 31,4 proc. daugiau nei prieš metus. Turto draudimo išmokų augimą iš dalies galima sieti su Lietuvoje įvykusiomis audromis.

3. PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO VEIKLOS APŽVALGA

Nuo 2020 m. liepos 1 d. pradėjusio veikti *Sodros* valdomo Pensijų anuitetų fondo, teikiančio II pakopos pensijų fonduose sukauptų pensijų anuitetų mokėjimo paslaugą, veiklos apimtis apžvelgiamu laikotarpiu

tebebuvo stabilus. 2023 m. priimti 877 sprendimai dėl pensijų anuitetų mokėjimo, bendra vienkartinė įmokų suma sudarė 13 mln. Eur. Dažniausiai gyventojai rinkosi standartinį pensijų anuitetą su garantuotu mokėjimo laikotarpiu, rečiau – atidėtajį pensijų anuitetą. Pensijų anuitetų fondas tolesniems įsipareigojimams vykdyti suformavo 38 mln. Eur techninių atidėjinių, o per pirmus veiklos metus, t. y. 2023 m., išmokėta 1,6 mln. Eur.

3 lentelė. Pensijų anuitetų fondo veiklos rodikliai

Pensijų anuitetų rūšis	Priimti sprendimai ir prašymai dėl pensijų anuitetų mokėjimo, vnt.		Pensijų anuitetų įmokos, Eur		Pensijų anuitetų išmokos, Eur	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Standartinis anuitetas ¹	193	218	2 866 111	3 586 086	249 709	419 849
Standartinis anuitetas su garantuojamu laikotarpiu ²	674	593	9 819 727	9 257 960	712 880	1 185 267
Atidėtasis anuitetas ³	98	66	239 314	184 772	0	0
Iš viso	965	877	12 925 152	13 028 818	962 590	1 605 116

4. LIETUVOS RESPUBLIKOJE LICENCIJUOTŲ DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINĖ BŪKLĖ IR VEIKLOS REZULTATAI

2023 m. pabaigoje visų draudimo įmonių valdomo turto balansinė vertė, neaudituotais duomenimis, sudarė 1,8 mlrd. Eur ir, palyginti su 2022 m. pabaiga, padidėjo 22,4 proc., arba 333,2 mln. Eur. Kaip jau minėta, įtaką reikšmingiems pokyčiams turėjo pasikeitę turto ir draudimo sutarčių apskaitos principai, tačiau lemiamas veiksnys svariam turto padidėjimui buvo dviejų gyvybės draudimo įmonių draudimo sutarčių portfelių sujungimas, kuris nėra įtraukiamas į palyginamus 2022 m. duomenis. Gyvybės draudimo įmonių turtas sudarė 904,3 mln. Eur (padidėjo 28 %). Šiam augimui didžiausią įtaką turėjo padidėjusi investicijų vertė, įskaitant ir pagal IGD sutartis valdomą turtą – jo dydis 2023 m. sudarė 563,5 mln. Eur, arba 54 proc. daugiau nei 2022 m. Šį augimą nulėmė jau minėtas dviejų įmonių sujungimas, pašalinus šį pokytį, IGD sutarčių apimčių augimas siektų apie 17 proc.

Ne gyvybės draudimo įmonių valdomo turto balansinė vertė 2023 m. sudarė 914,8 mln. Eur. Ji, palyginti su 2022 m., padidėjo 17,4 proc. Įvertinusios kapitalo atsargos saugią ribą, finansinius veiklos rezultatus, 2023 m. draudimo įmonės akcininkams išmokėjo 26,0 mln. Eur (45 %, arba 8,9 mln. Eur mažiau nei 2022 m.) dividendų, t. y. akcininkams buvo išmokėtas beveik visas uždirbtas pelnas.

¹ Standartinis pensijų anuitetas – tai paslauga, kai pensijų anuiteto mokėtojas, gavęs vienkartinę įmoką iš pensijų fonde sukauptų pinigų, iki pensijų anuitetų gavėjo gyvos galvos moka pensijų anuitetą. Standartinis pensijų anuitetas nepaveldimas.

² Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu – tai paslauga, kai pensijų anuiteto mokėtojas, gavęs vienkartinę įmoką iš pensijų fonde sukauptų pinigų, iki pensijų anuitetų gavėjo gyvos galvos moka pensijų anuitetą. Pensijų anuiteto gavėjui mirus, bet nesibaigus sprendime dėl standartinio pensijų anuiteto mokėjimo numatytam garantuojamam mokėjimo laikotarpiui, už standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu gavėjui dėl mirties neišmokėtų pensijų anuitetų už likusį garantuojamą mokėjimo laikotarpį sumą priklausanti vienkartinė pensijų anuiteto išmoka paveldima Civiliniame kodekse nustatyta tvarka.

³ Atidėtasis pensijų anuitetas – tai paslauga, kai pensijų anuitetų mokėtojas, gavęs vienkartinę įmoką iš pensijų fonde sukauptų pinigų, pensijų anuiteto gavėjui, sulaukusiam 85 metų, pradeda mokėti ir iki gyvos galvos periodiškai moka pensijų anuitetą. Atidėtasis pensijų anuitetas nepaveldimas.

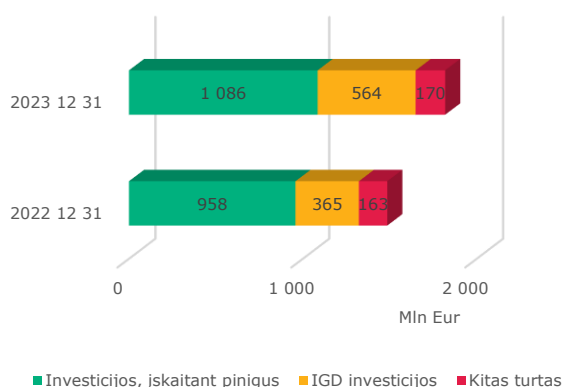
Gyvybės draudimo įmonių nuosavų investicijų (kartu su pinigais) bendra balansinė vertė, palyginti su 2022 m. pabaiga, padidėjo 8 proc. ir sudarė 302,6 mln. Eur. Didžiausią teigiamą poveikį šiam pokyčiui turėjo įmonių susijungimas, kai portfelį perėmusios įmonės nuosavų investicijų portfelis išaugo daugiau nei dvigubai. Gyvybės draudimo įmonių akcininkams 2023 m. išmokėta 15,3 mln. Eur dividendų (2022 m. – 15,1 mln. Eur).

2023 m. pabaigoje, palyginti su 2022 m. pabaiga, ne gyvybės draudimo įmonių nuosavų investicijų (kartu su pinigais) bendra balansinė vertė padidėjo iki 783 mln. Eur (15,4 %, arba 105 mln. Eur). Tam didžiausią įtaką turėjo išaugęs investicijų portfelis ir padidėjusi jo vertė, taip pat įmonių akcininkams išmokėti 10,8 mln. Eur dividendai (2022 m. – 19,8 mln. Eur).

17-ajame TFAS nustatyti apskaitos principai turėjo reikšmingą įtaką draudimo įmonių nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų dydžiams. Palyginamųjų 2022 m. nuosavas kapitalas, palyginus dydžius, įvertintus pagal skirtingus apskaitos standartus, išaugo beveik 75 mln. Eur. Tai daugiausia lėmė perskaičiuotas per ankstesnius metus sukaupto veiklos rezultato pelno (nuostolio) dydis (+50 mln. Eur). Palyginus 2022 m. draudimo techninių atidėjinių dydžius, jų vertė, apskaičiuota pagal naujuosius apskaitos principus, sumažėjo beveik 208 mln. Eur, arba 17 proc.

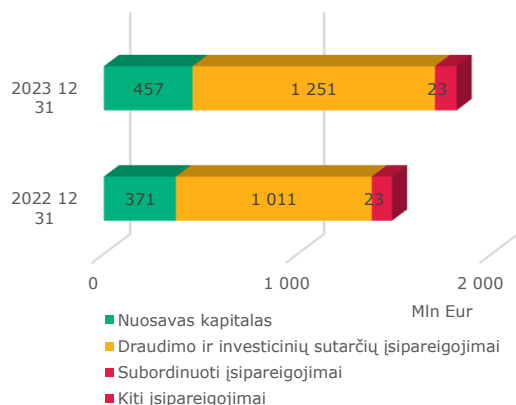
Draudimo įmonių nuosavas kapitalas ir suformuoti rezervai 2023 m. sudarė 456,9 mln. Eur – 23,1 proc. daugiau nei 2022 m. Tam reikšmingą įtaką turėjo vienos iš įmonių sujungimo procese padidintas (+ 21,96 mln. Eur) įstatinis kapitalas. Dėl teigiamų pokyčių finansų rinkose 2023 m fiksuotas mažesnis neigiamas perkainojimo rezervo dydis ir gerokai išaugęs ataskaitiniais metais uždirbto, tačiau nepaskirstyto pelno dydis. 17-ajame TFAS nustatytas reikalavimas formuoti du draudimo įsipareigojimų techninius atidėjinius: likusios draudimo apsaugos įsipareigojimų ir patirtų žalų įsipareigojimų. Taip pat įmonės, platinančios IGD sutartis, jei šiose sutartyse nėra numatyta reikšminga su draudimo rizikomis siejama apsauga, gali rinktis šias sutartis vertinti kaip investicines sutartis, ne draudimo ir jų apskaitą vykdyti pagal 9-ojo TFAS reikalavimus, tokiu atveju suformuojant investicinių sutarčių įsipareigojimą. Draudimo įmonės įsipareigojimams pagal draudimo sutartis (techninius atidėjinius) įvykdyti suformavo 1,139 mlrd. Eur dydžio atidėjinius – 15,1 proc. didesnius nei 2022 m. Gyvybės draudimo įmonių draudimo įsipareigojimai (įskaitant ir įsipareigojimus, kylančius iš IGD sutarčių) sudarė 596,4 mln. Eur, arba 14 proc. daugiau nei 2022 m., ne gyvybės draudimo įmonių draudimo įsipareigojimai – 542,6 mln. Eur, arba 16,4 proc. daugiau nei ankstesniais metais. Įsipareigojimai pagal investicines sutartis sudarė 111,7 mln., o 2022 m. – tik 21,5 mln. Eur. Pereidamos prie naujo draudimo sutarčių apskaitos standarto, gyvybės draudimo įmonės įvertino iš naujo IGD sutarčių portfelius ir didesnę jų dalį priskyrė investicinėms sutartims, t. y. neturinčioms reikšmingos draudimo rizikos.

7 pav. Draudimo įmonių turto struktūra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

8 pav. Draudimo įmonių įsipareigojimų struktūra

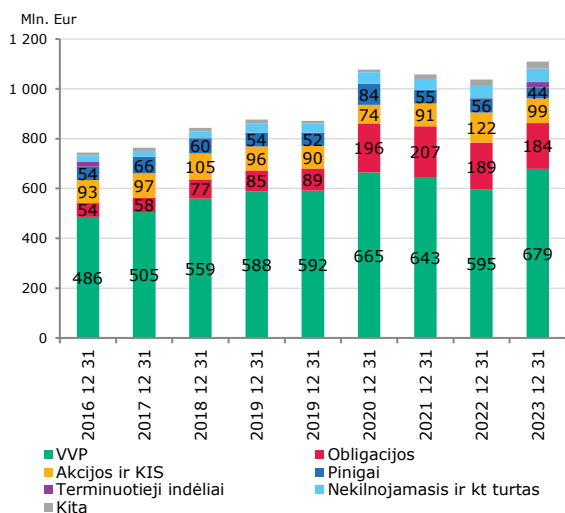

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2023 m. gruodžio 31 d. draudimo įmonių nuosavo turto investicijų apimtis (įskaitant pinigus) išaugo 13 proc. ir sudarė 1,09 mlrd. Eur. Draudimo bendrovių investicijų portfelio struktūrai būdingas konservatyvumas –

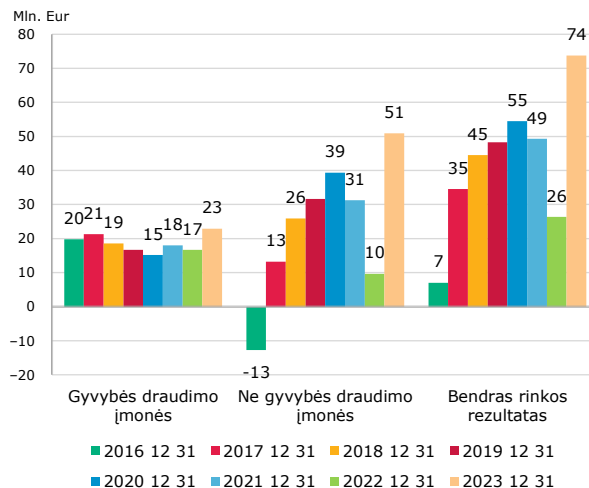
didžiąją dalį investicijų sudaro mažiau nuo rinkos svyravimų priklausomi skolos VP. Investicijos į VVP padidėjo 14,1 proc. punkto, ir toliau dominavo investicijų portfeliuose: sudarė 61,2 proc., arba 678,9 mln. Eur (2022 m. – 594,9 mln. Eur), o didžioji jų dalis, beveik 95 proc., investuota į EEE šalių vyriausybės išleistus VP. Antros pagal apimtį investicijų krypties – investicijų į kitų įmonių obligacijas – dalis sumažėjo 2,7 proc. punkto – iki 16,6 proc. nuosavo turto investicijų ir sudarė 184,0 mln. Eur (2022 m. – 189,1 mln. Eur), iš jų investicijos į EEE šalių obligacijas – 76 proc. Investicijų į nuosavybės VP, įskaitant investicijas į kolektyvinio investavimo subjektus (KIS), dalis sumažėjo 18,6 proc. punkto – iki 8,9 proc. ir sudarė 99 mln. Eur (2022 m. – 122 mln. Eur).

9 pav. Draudimo įmonių nuosavo turto investicijų struktūra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

10 pav. Draudimo įmonių veiklos rezultatas (neatskaičius mokesčių)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

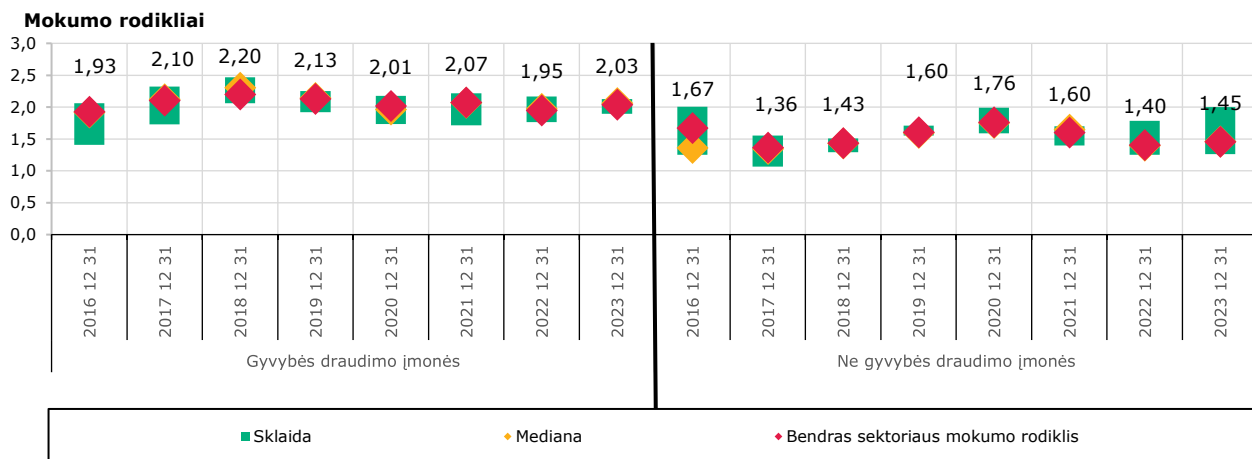
Lietuvos Respublikoje registruotos draudimo įmonės 2023 m. iš viso uždirbo 73,8 mln. Eur pelno (neatskaičius mokesčių) – daugiau kaip dvigubai daugiau nei 2022 m. (lyginama be „INVL Life“, UAB, 2022 m. uždirbto pelno). Gyvybės draudimo įmonių apžvelgiamu laikotarpiu uždirbtas pelnas (neatskaičius mokesčių) sudarė 22,9 mln. Eur (2022 m. – 16,7 mln. Eur). Ne gyvybės draudimo įmonių pelnas, palyginti su 2022 m., išaugo daugiau nei keturis kartus ir sudarė 50,9 mln. Eur. Šio sektoriaus veiklos rezultatui didžiausią įtaką turėjo veiklos rezultatų pokyčiai vienoje iš įmonių, kuri praeityje keletą ataskaitinių laikotarpių generavo nuostolį.

Į kitų bendrųjų pajamų (sąnaudų) straipsnį įtraukiamas nerealizuotas investicijų perkainojimo pokytis (jis tiesiogiai didina arba mažina įmonių nuosavą kapitalą ir nepripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolio) ataskaitoje) 2023 m. pabaigoje sudarė 13,1 mln. Eur pelną: 6,3 mln. Eur nuostolis susidarė gyvybės draudimo įmonėse ir 19,4 mln. Eur pelnas – ne gyvybės draudimo įmonėse (2022 m. nuostolis sudarė 21,0 mln. Eur: 26 mln. Eur pelnas – gyvybės draudimo įmonėse ir 47 mln. Eur nuostolis – ne gyvybės draudimo įmonėse).

5. ĮMONIŲ MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMŲ VYKDYMAS

Visos draudimo įmonės vykdė mokumo kapitalo reikalavimus. Pagal direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus apskaičiavus draudimo įmonių mokumo kapitalo reikalavimą ir įvertinus turimų nuosavų lėšų dydį, nustatyta, kad visos draudimo įmonės buvo mokios, t. y. turėjo pakankamai tinkamų nuosavų lėšų mokumo kapitalo reikalavimui ir minimalaus kapitalo reikalavimui padengti. 2023 m. gruodžio 31 d. gyvybės draudimo įmonių mokumo rodiklis buvo 2,03, ne gyvybės – 1,45.

11 pav. Draudimo įmonių mokumo kapitalo reikalavimo rodikliai

Šaltinis: Lietuvos bankas.

6. DRAUDIMO BROKERIŲ ĮMONĖS

Nagrinėjamu laikotarpiu, tarpininkaujant draudimo brokerių įmonėms, draudimo rinkoje sudaryta 35 proc. visų sutarčių. 2023 m. gruodžio 31 d. Lietuvos draudimo rinkoje veikė 105 draudimo brokerių įmonės. Apžvelgiamu laikotarpiu draudimo brokerių įmonės tarpininkavo sudarant 3,07 mln. draudimo sutarčių – jų skaičius, palyginti su 2022 m., išaugo daugiau nei 12 proc. Kaip įprasta, draudimo brokerių įmonės aktyviausiai veikė ne gyvybės draudimo rinkoje. Tarpininkaujant draudimo brokerių įmonėms sudarytų draudimo sutarčių portfelio struktūra pakito nedaug: didžiausia sutarčių dalis teko TPVCAPD grupei – 1,87 mln., arba 61 proc. sutarčių (kaip ir prieš metus), pagalbos draudimo sutarčių sudaryta 0,26 mln., arba 8 proc., turto draudimo sutarčių – 0,24 mln., arba 7 proc., nelaimingų atsitikimų draudimo, kasko ir draudimo ligos atvejui sudarytų sutarčių skaičius taip pat padidėjo.

4 lentelė. Pagrindiniai draudimo brokerių įmonių veiklos rodikliai

Rodikliai	Suma			Augimo tempas, proc.	
	2021	2022	2023	2022	2023
Sudarytos draudimo sutartys, tūkst. vnt.	2 486	2 732	3 073	9,9	12,4
Pardavimo pajamos, tūkst. Eur	67 448	85 366	108 511	26,6	27,1
Atskaitinio laikotarpio rezultatas, tūkst. Eur	9 092	13 224	21 773	45,4	64,6

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Draudimo brokerių įmonių pardavimo (draudimo tarpininkavimo veiklos) pajamos, 2023 m. gruodžio 31 d. finansinės atskaitomybės (projekto) duomenimis, sudarė 108,5 mln. Eur – 27,1 proc. daugiau nei 2022 m.

Draudimo brokerių įmonių veikla nagrinėjamu laikotarpiu buvo pelninga – įmonės uždirbo beveik 23,5 mln. Eur pelno neatskaičius mokesčių – palyginti su 2022 m., uždirbtas pelnas padidėjo 50,1 proc. Pagrindinė pelno padidėjimo priežastis – išaugusios draudimo brokerių įmonių pardavimo pajamos ir mažiau padidėjusios veiklos sąnaudos. Pelningai dirbo 88 draudimo brokerių įmonės.

Apžvelgiamu laikotarpiu draudimo brokerių įmonių turtas išaugo 25,9, o nuosavas kapitalas – 30,3 proc. 2023 m. gruodžio 31 d. visos draudimo brokerių įmonės vykdė minimalaus nuosavo kapitalo reikalavimą (kapitalas negali būti mažesnis kaip 19 510 Eur arba ne mažesnis kaip 4 proc. per metus draudimo brokerių įmonės gautų draudimo įmokų, mokėtinų draudikams).

Pagal galiojančius teisės aktus, draudimo brokerių įmonės surinktas draudimo įmokas, skirtas atsiskaityti su draudikais, privalo laikyti atskirose banko sąskaitose. Pažymėtina, kad šis reikalavimas ataskaitiniu laikotarpiu buvo vykdomas. Draudimo brokerių įmonės per metus į kasą ir atskiras sąskaitas surinko 175,0 mln. Eur draudimo įmokų, jos buvo perduotos draudimo įmonėms.